

worden ¹⁾. Raecx had daaraan altijd de hand gehouden, nimmer in eenig geval onderscheid gemaakt noch iemand recht of justitie geweigerd. Zelfs had hij den eersten Woensdag van iedere maand als rechtsdag voor hen vastgesteld. Maar nooit, moest hij verklaren, heb ik in al de jaren dat ik op Curaçao gewoond heb, waar toch zooveel joden zijn, zulk eene verbittering gezien als onder de weinigen, die hier zijn, onder wie ik dagelijks ruzie stillen moet ²⁾. Weder enkele jaren later was, bij de toeneming der bevolking, ook hun getal dusdanig gegroeid, dat zij vroegen om eene synagoge te mogen bouwen. De toenmalige gouverneur Faesch stond hun dat toe op een plaats, waar „de uitoefening hunner godsdienstplichten niet hinderlijk zou zijn aan die der christenen” ³⁾. Jammer, dat ook hier, thans en later, telkens geschillen over zaken van kerkelijk bestuur uitbraken tusschen Portugeesche en Hoogduitsche joden, waarop parnassijns dan de tusschenkomst der regeering plachten in te roepen. In 1760 heeft gouverneur Jan de Windt toen eene commissie uit beide natiën benoemd om askamoth, reglementen op te stellen ⁴⁾, juist wat in Suriname gouverneur Wichers in 1785 bij twisten in de Portugeesche gemeente doen zou ⁵⁾. In Januari 1775 bezocht eene Schotsche dame St. Eustatius en zag daar twee joodsche slachtoffers der Spaansche inquisitie, die men liefderijk had opgenomen ⁶⁾.

§ 35. Het vóórlaatste jaar van zijn bewind is Raecx nog in het bijzonder vergald door het proces tegen Jan Simonsz. Doncker. Van zijn ambten ontzet, leefde hij als groot planter en koopman op het eiland. De treurige geschiedenis, die wij maar in het kort zullen verhalen, trad aan het licht, toen Doncker den 19den Mei 1731 zekere Nanni Pijk, eertijds weduwe van James Hassels, nu getrouwd met adelborst Jan Lautensleeger, aan den openbaren weg sloeg en trapte, omdat zij had durven vragen naar haren neger Statius, dien Doncker in zijn huis gevangen hield. Zij moest zich onder behandeling stellen van chirurgijn Theod. Ketterling

¹⁾ Kamer Amsterdam aan Raecx 18 Sept. 1730, 340 W. I. C. 473.

²⁾ Raecx aan X 5 Febr. 1731, port. no. 4 fol. 1v. Vermoedelijk zal hij de wijsheid betracht hebben van Gallio in *Handd* 18, 14, 15.

³⁾ Kamer Amst. aan Faesch 23 Febr. 1737 en 21 Nov. 1739, 341 W. I. C. 474. Den 9den Juli 1738 was de synagoge er nog niet, Faesch aan X op dien datum, port. no. 5 fol. 141r.

⁴⁾ Kamer Amst. aan De Windt 19 Dec. 1760 342 W. I. C. 475.

⁵⁾ David de Is. C. Nassy, *Essai historique sur la colonie de Surinam, mis en ordre par les régents de la nation juive portugaise*, Param. 1788, 2 vol. Nederl. vertaling te Amsterdam en te Harlingen 1791 als *Historische proeve* enz.

⁶⁾ *Journal of a lady of quality*, uitg. 1923, pag. 136 s. Het oude Joodsche kerkhof beschrijft Fenger, *The cruise of Diabliesse*, 1926, p. 261.